

Hayvancılık Sektörüne Bir Bakış ve Yenilenen Teşvik Sistemi

Şebnem BORAN

Tüm dünyada nüfus artışına paralel olarak, beslenme ve gıda sorunu hızla artıyor.

Gıda fiyatlarındaki artış yüzünden giderek daha fazla ülke açlık tehlikesiyle karşı karşıya kalıyor.

Özellikle az gelişmiş ülkeler karnını doyurma ve hayatta kalma mücadelesi veriyor.

İnsanlığın gıda ihtiyacını karşılaması dolayısıyla tarım ve hayvancılığın her geçen gün daha stratejik bir hal aldığını görüyoruz.

Dünyada gelişen teknoloji ve sanayileşme politikalarına rağmen, hayvancılık sektörü, ülke ekonomilerinde halen önemini korumaya devam ediyor.

Ülkemizde hayvancılık sektörü, son yıllarda desteklemeler ile birlikte gelişmiş ve büyümeye başlamıştır.

Türkiye İstatistik Kurumu'nun 2007 yılı için açıkladığı ülkemizdeki hayvansal üretim verileri de bunu kanıtlar nitelikte.

2007 yılında 2006 yılına göre;

- ❖ Büyükbaş hayvan sayısı %1,36 artış göstererek 11.121.458 baş;
- ❖ Büyükbaş hayvanlar arasında yer alan sığır sayısı %1,52 artarak 11.036.753 baş,
- ❖ Manda sayısı %15,73 azalarak 84.705 baş

oldu.

At, eşek ve katır sayısı bir önceki yıla göre sırasıyla %7,7, %10,1 ve %9,1 azalırken; deve ve domuz sayısı sırasıyla %5,3 ve %33,1 artış gösterdi.

Kümes hayvanları; tavuk, hindi ve ördek sayısı sırasıyla %22,07, %17,11 ve %8,19 oranında azalırken, kaz sayısı %23,25 oranında arttı.

Küçükbaş hayvan sayısı ise %1,55 azaldı. Koyun sayısı %0,55 azalarak 25.475.293 baş, keçi sayısı ise %5,37 azalarak 6.286.358 baş oldu.

Kırmızı et, süt, beyaz et ve yumurta üretiminde de artış olduğu görülüyor.

2007 yılında kırmızı et üretimi, 2006 yılına göre toplamda %31,54 oranında artarak 576.841 tona ulaştı. Bu miktarın %74,96'sını sığır eti, %20,47'sini koyun eti, %4,22'sini keçi eti, %0,34'ünü ise manda ve deve eti oluşturuyor.

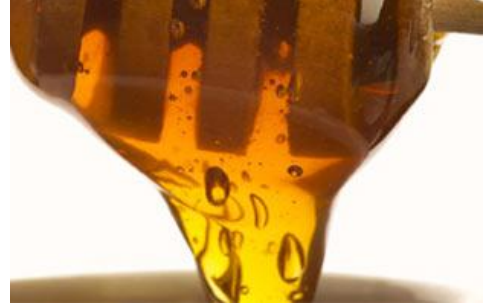
Süt üretimi, %3,16 artarak 12.329.789 ton oldu. Bunun %91,48'ini inek sütü, %6,35'ini koyun sütü, %1,93'ünü keçi sütü, %0,25'ini ise manda sütü oluşturmakta.

Beyaz et üretimi, %17,67 artarak 1.099.920 ton oldu. Bunun %97,14'ünü tavuk eti, %2,86'sını hindi eti oluşturuyor. Tavuk yumurtası üretimi %8,16'lık bir artış göstererek yaklaşık 12,7 milyar adet oldu.

Ancak; küresel ısınma ve yaşanan kuraklığın etkilerinin bal üreticilerine yansıdığı görülüyor.

Bal miktarı %11,82 azalarak 73.935 tona düşmüş durumda.

Bal üretiminde kovan sayısı, 2007 yılında bir önceki yıla göre %0,54 azalarak 4.825.596 adete düştü.

Yapağı, kıl, tiftik, yaş ipek kozası üretiminin azalırken, deri ve balmumu üretiminin ise arttığını görüyoruz.

2007 yılında üretilen deri sayısı bir önceki yıla göre toplamda %31,26 artarak 10.413.324 adet oldu.

Yapağı üretim miktarı çok az bir oranda azalış göstererek 46 774 ton oldu. Kıl üretim miktarı %7,04 azalarak 2.536 ton, tiftik üretimi %13,50'lik azalış göstererek 237 ton oldu.

Balmumu ise %10,13 oranında artış göstererek 3.837 ton oldu.

İpekböcekçiliği faaliyeti yapan köy sayısı 2007 yılında 2006 yılına göre %9,01 azalarak 212 oldu. İpekböcekçiliğiyle uğraşan aile sayısı da %10,01 oranında azalarak 2.274 oldu.

Bilindiği gibi, uygulanan teşvik politikaları sektörün gelişiminde son derece önem taşıyor.

Bu kapsamda; hayvancılık sektöründe de teşvik sisteminde yeniliğe gidildi.

“Hayvancılığın Desteklenmesi Hakkındaki Karar” 24.05.2008 tarih, 26885 sayılı Resmi Gazete'de yayımlandı.

Yeni düzenleme bazı farklılıklar içeriyor. Teşvikler bugüne kadar sadece üretilen sütün litresine göre ödenirken, artık yeni alınan bir kararla hayvan başına da destek verilecek.

Bakanlar Kurulu Kararına göre, kültür ırkı ve kültür ırkı melezi sığır yetiştiren üreticilere, "Sığır Cinsi Hayvanların Tanımlanması, Tescili ve İzlenmesi Yönetmeliği" kapsamında kayıtlı, tanımlanmış olmak ve üst birliğini oluşturmuş bir hayvancılık örgütüne üye olmak şartı ile anaç sığır başına ve anaç manda başına aşağıda tabloda belirtilen miktarlarda doğrudan ödeme yapılacaktır.

Anaç sığır	250 YTL/baş
Soy kütüğüne kayıtlı anaç sığır	50 YTL/baş ilave ödeme
Hastalıklardan ari işletmelerdeki anaç sığır	50 YTL/baş ilave ödeme
Manda	250 YTL/baş

Ayrıca, en az 5 başa sahip olmak üzere, 200 başa kadar tam olarak, 200 baş ile 500 baş arası için bu rakamların % 50'si, 500 baş üzerine ise bu rakamların %25'ine karşılık gelen tutarın ödenmesi suretiyle uygulanacaktır.

Görüldüğü gibi bu yeni düzenlemeyle küçük işletmelere destek olmak amacıyla asgari ve azami hayvan sayıları sınırlaması getiriliyor.

Yeni düzenleme, süt üreticilerine de teşvik getiriyor. Üretmiş olduğu sütü, Tarım ve Köyişleri Bakanlığı'ndan süt teşvik kod numarası almış, gıda sicili ve çalışma izni olan süt işleme tesislerine satan üreticilere beher litre süt için 4 YKr doğrudan destekleme ödemesi yapılacaktır.

İlgili mevzuat çerçevesinde hayvan hastalıkları tazminat desteği ve hayvan hastalıkları ile mücadele çerçevesinde, Tarım ve Köyişleri Bakanlığınca belirlenen programlı aşılamalardan, uygulayıcılara tabloda gösterilen miktarlarda destekleme ödemesi yapılacağı belirtiliyor.

Şap Aşısı Büyükbaş	0,75 YTL/baş
Şap Aşısı Küçükbaş	0,50 YTL/baş
Sığır Brucellosisi (S-19 Genç)	1,50 YTL/baş
Koyun Keçi Brucellosisi (Rev-1 Genç)	0,50 YTL/baş

Hayvansal orijinli gıda kontrolünde etkinliğin sağlanması, hayvan hastalıklarıyla mücadele, mezbaha ve denetim hizmetlerinin iyileştirilmesi amacı ile Tarım ve Köyişleri Bakanlığının belirlediği işletmelerde veteriner hekim çalıştırılması için kesilen hayvan başına ödeme yapılacaktır.

Büyükbaş	1,32 YTL/baş
Küçükbaş	0,32 YTL/baş
Devekuşu	1,05 YTL/baş
Tavşan	0,16 Y TL/baş
Tavuk	2,10 YTL/1000 baş
Hindi	13,20 YTL/1000 baş
Çıkma tavuk	2,10 YTL/500 baş
Ördek	2,10 YTL/500 baş

AR&GE BÜLTEN 2008 HAZİRAN - SEKTÖREL

Ancak kesim miktarı ne olursa olsun aylık destekleme miktarı 1.000 YTL'den az, 3.000 YTL'den fazla olamayacak.

Tarım ve Köyişleri Bakanlığı'nın ilgili kuruluşu olan Et ve Balık Kurumu kombinalarında kesim yaptıran ve Tarım Kredi Kooperatifi ile sözleşmeli besicilik yapan **28 ildeki (Adıyaman, Ağrı, Ardahan, Artvin, Batman, Bayburt, Bingöl, Bitlis, Diyarbakır, Elazığ, Erzincan, Erzurum, Gaziantep, Gümüşhane, Hakkari, Iğdır, Kars, Kahramanmaraş, Kilis, Malatya, Mardin, Muş, Siirt, Sivas, Şanlıurfa, Şırnak, Tunceli, Van)** yetiştiricilere 190 kilogram ve üzeri karkas ağırlığına ulaşmış erkek sığır karkas ağırlığının beher kilogramı için 1 YTL'yi ve toplam et destekleme primi tutarı yıllık 12.688.000 YTL'yi aşmamak üzere Tarım ve Köyişleri Bakanlığınca belirlenen miktarda doğrudan et destekleme primi ödemesi yapılacaktır.

Desteklemede gerekli kaynak, Tarım ve Köyişleri Bakanlığı'nın cari yıl bütçesinde hayvancılık desteklemeleri için ayrılan kaynaktan; diğer desteklemeler için gerekli kaynak ise 2009 yılı bütçesinde hayvancılık desteklemeleri için ayrılacak ödenekten sağlanacak ve ödemeler T.C. Ziraat Bankası A.Ş. aracılığı ile yapılacaktır.

Bu Kararın uygulanması ile ilgili olarak T.C. Ziraat Bankası A.Ş.'ye destekleme tutarının % 0,2'si oranında hizmet komisyonu ödenecek.

Yeni düzenlemenin uygulanmasına ilişkin usul ve esaslar, Tarım ve Köyişleri Bakanlığınca hazırlanarak, bu Kararın yayımlandığı tarihten itibaren en geç 60 gün içerisinde çıkarılacak tebliğ ile belirlenecek.

Sonuç olarak bu yeni düzenlemenin, ülkemiz hayvancılığının gelişmesini ve önemli yapısal sorunlarını ortadan kaldırmaya yönelik mesafe kaydedilmesini sağlayacağı düşüncesindeyiz.

Dileğimiz, yaşanan kuraklık nedeniyle bir kez daha ülkemiz için önemi anlaşılan hayvancılık sektörümüzün bu yeni düzenlemedeki destek ödemeleri ile hak ettiği yere gelebilmesi.

Kaynaklar:

- Türkiye İstatistik Kurumu, 2007 Yılı Hayvansal Üretim Haber Bülteni, 28.05.2008.
- Dünya Gazetesi, www.dunyagazetesi.com.tr.
- Hayvancılığın Desteklenmesi Hakkında Kararda Değişiklik Yapılmasına İlişkin Bakanlar Kurulu Kararı, 24.05.2008 tarih 26885 sayılı Resmi Gazete.